

različno za posamezne obrtne skupine, toda ne pod 22. leto. Trgovinski minister je sporazumno z ministrom za notranje stvari po zaslišanju trgovskih in obrtniških zbornic kakor tudi zadrug dotičnih skupin, upravičen to starostno mejo tekom daljše dobe po stopnjah podaljšati do najvišje meje, ki se ima določati. Pomočnike izven delavnice, kot pomožne delavce v smislu § 73. o. r. je, v kolikor podjetja, za katera delajo, niso tovarniška, oziroma posestnik tovarniškega podjetja uporablja pravice pristojne mu po § 108. o. r., smatrati za člene zadrug njihnjega okoliša. Za pomočnike izven-delavnice imajo veljati določbe VI. poglavja obrtnega reda, v kolikor se morejo uporabiti za te vrste pomožnih delavcev, in veljati imajo za nje tudi določbe zakona o zavarovanju proti boleznim. Kar se konečno tiče kategorije 3. b), za katere se predlaga ime „kosni mojstri“, je te smatrati za lastnike obrtov, ki so kot taki podvrženi določilom obrtnega reda. Ker pa pogojev za izobražbo obrtnega naraščaja navadno ne izpolnjujejo, naj ne bodo upravičeni imeti vajencev, ali pa vsaj le izjemoma na podlagi posebnega pooblaščenja. (Dalje sledi.)

Kmetijstvo.

Prenašanje in prevažanje čebel.

Malokje so tako ugodne razmere, da bi čebele imele spomladi, poleti in jeseni dobro pašo. Po nekaterih krajih je veliko cvetočega vresja, črešenj in družega sadnega drevja, primankuje pa njiv z deteljo in ajdo obsejanih; drugi kraji imajo veliko ajde, detelje, a nič vresja in malo sadnega drevja.

Čebelar, kateri stanuje v kraju z manj ugodno pašo, si pomaga, če prenaša ali prevažajo svoje čebele v kraje z boljšo pašo. Pri nas prenašajo ali prevažajo čebele večinoma le v vresje ali v ajdo, a prav tako bi jih smeli prenašati ali prevažati tudi na prostrana deteljišča, v koštanjeve gozde, lipove loge itd. Za prevažanje čebel velja pravilo: ako kraj, v katerem čebelarimo, nima dobre spomladanske paše, prepeljimo jih spomladi, ako je pa poleti pri nas slaba paša, prepeljimo jih v tem času, ako nam je znan kraj z dobro pašo. Baš sedaj se približuje čas, ko bodo prevažali čebelarji čebele na ajdovo pašo. Na Slovenskem imamo več krajev, kjer v veliki meri sejejo ajdo, ki daje za čebele dobro pašo in v take kraje se spleča voziti čebele na pašo.

V gorske kraje s slabimi poti prenašajo panje na vadno moški in ženske na nosilih stolu podobnih na ajdo, in v kraje z lepimi cestami pa jih prevažamo na vozeh z gugavimi nosili „legnarji“, na katere počez polagamo panje, navadno v 3 ali 4 vrstah.

Vozovi za prepeljavanje čebel se pripravijo tako-le:

Na navaden voz se denejo najprej nosila (legnarji), katera imajo 4 pokonci stoječe, po 32 cm dolge drogove, ti pa na vrhu pritrjene verižice. Drogovi morajo biti podprti s poševno položenimi železnimi drogovi in pritrjeni na spodnja nosila. Na verižice se obesijo s ključicami opravljena druga nosila, kotera prosto vise na njih.

Kadar se približa čas prevažanja, je treba najprej panje pregledati. Težke, popolnoma z medom napolnjene sate odvezujemo in jih nadomestimo s praznimi, nečebelnim panjem pa dodamo iz močnih uljev bolj godne zalege. Predno obesimo sate z zalego v panje, pobrišemo čebele z mokrim peresom v stari panj. Nato pritrdimo vse premične dele: končnice, steklena vratca, posebno pa okvirčke, tako da se ne premikajo pri vožnji. Steklена vratca pritrdimo z zagozdami, okvirčke pa z latvo, katero položimo med njih zgornje deščice in pokrov.

Predno naložimo panje na voz, jim moramo zadeti žrela s prevotljeno pločevino ali pa s smrekovimi vejicami, da ne morejo uhajati čebele. Večkrat počivajo čebele na bradi, te je treba z dimom pregnati v panje, a paziti moramo, da dim ne pride vanj. Da se med potem ne zaduše, odprimo tudi z mrežo zadelano veho na zadnji končnici. Panje polagamo na zgornja nosila počez trdo drug tik družega in jih dobro z vrvmi pritrdimo nanja. Čebele prepeljujemo po noči. Voziti je počasi, posebno po grdih potih. Najbolje je, da spremlja voz čebelar sam. Med vožnjo je večkrat postati in poslušati, če ta ali oni panj preveč ne šumi. To je znamenje, da mu je prevroče. Takemu pomagamo, če mu snamemo eno končnico. Seveda jo je treba takoj, ko se začne daniti, zopet zapreti.

Ako je kraj, kamor mislimo čebele prestaviti, toliko oddaljen, da ne pridemo v eni noči do njega, se po dnevi ustavimo, voz zapeljemo v stran in odpremo žrela, da se čebele izpreletavajo, dokler je dan. Dalje potujemo šele prihodnjo noč. V novem uljnaku postavimo panje, ako je mogoče, v tistem redu, kakor smo jih imeli doma, potem odpremo žrela in zadelamo z deščico luknjo v zadnji končnici. Ker se večkrat na potovanju odtrga kak satek, je zelo potrebno pogledati tudi v panje, odtrgane satke iz njih pobrati in, če bi jih bilo veliko, jih zopet pritrditi na okvirčke in jih nazaj dejati. V starem panju delajo čebelarji kozice, katere toliko časa podpirajo odtrgane satke, da jih čebele zopet pritrdijo na pokrov. Kozice se naredijo tako-le: Vzame se deščica tako dolga, kakor je panj širok ter nekoliko širša, nego je satek debel. Vanjo se napravijo štiri luknje, skozi katere se vtaknejo paličke tako narazen, da moremo odtrgane satke vtakniti med nje.

Ako hočemo tako kozico postaviti v star panj, treba ga je obrniti narobe in odpreti, satnik v kozici postaviti na staro mesto, potem panj zapreti in ga zopet postaviti na prejšnje mesto. V novem panju pa odtrgane sate položimo z deščico in jih z motvozom pritrdimo k okvirčku.

J. C.

Kmetijske raznoterosti.

Lipo je jako priporočati, da bi se sadila ob cestah. Daje dobro senco, za čebele dobro pašo, dober les za podobarje, katerega se ne loti črv, in dobro oglje za risanje.

Buče na kompostnih kupih. Nobene rastline bolje ne vspejajo na kompostnih kupih, kakor buče. Lahko se vsejejo v maji na kompostni kup.